

ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ ДЕТЕРМІНАНТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Формування вітчизняних економічних відносин відбувається в умовах прогресуючої глобалізації світової економіки. За роки незалежності економічний вектор розвитку України вже неодноразово змінював свій напрям.

Зважаючи на територіальні, політичні та природно-ресурсні умови, в країні сформувалися специфічні економічні детермінанти («від грец. *determi-nans,-ntis* – визначальний, привабливість-парадигма взаємодії суб'єктів, що передбачає певну сукупність елементів привабливості та їх зв'язків, які обумовлюють стан і властивості взаємовідносин, на основі яких формується інтегральне стійке почуття прихильності до об'єкту привабливості» [1, С. 2]).

Звичайно, формування характеристик (умов, стимулів) «економічної привабливості» для будь-якої суверенної держави має відбуватися самостійно, з прагненням забезпечити національні інтереси та діяти в межах досягнення цілей реалізації ефективної стратегії (як внутрішньої, так і зовнішньої) розвитку країни. Якими ж ключовими детермінантами характеризується економічний вектор розвитку незалежності українського соціуму?

Згаданий вище, глобальний характер економічних відносин в сучасному світі, вимагає активних дій та значних зусиль на ринках збуту. Забезпечення національних інтересів будується на «локальних перемогах» в боротьбі за вплив на певних їхніх сегментах. Нажаль, зовнішньоторговельні відносини за участі України, характеризуються переважанням імпорту готової продукції над експортом сировини, напівфабрикатів та природних і людських ресурсів.

За розрахунками науковців потреби України у товарах широкого вжитку на 82 % задовольняються за рахунок імпорту [2].

Зворотній приклад – із 15,5 млрд. дол. США експорту продукції АПК України, лише 3,5 млрд. дол. США (22,5 %) становив агроекспорт товарів з доданою вартістю. Це при тому, що експорт української продукції закордон продовжує ретельно лімітуватися.

Нажаль, із року в рік, подовжують збільшуватися масштаби «трудового експорту». Причинами такої тенденції варто назвати скорочення кількості висококваліфікованих робочих місць, зниження реального рівня доходів населення, зростання цін та ін. Середньомісячна зарплата зайнятих на виробництві в Україні склала близько 300 дол. США, що звичайно значно нижче показника країн європейської спільноти. А імпорт грошових надходжень (перекази заробітчан із-за кордону) досяг 4-4,5 млрд. дол. США на рік.

Така, своєрідна «доларизація» вітчизняної економіки також підкріплюється зростаючими обсягами зовнішніх запозичень. Останні, в свою чергу, носять тимчасовий, обмежений та платний характер. В підсумку, подібна кредитна допомога міжнародних фінансових інституцій та іноземних державних організацій (кредити «стенд-бай», «біг-банг» та ін.) не може сприйматися як інвестиційні вкладення, додатково збільшує навантаження на платників податків в Україні, а також ставить в залежність економічні процеси від волі зовнішніх кредиторів.

Зокрема, в поточному та наступному роках, Україна має сплатити понад 10 млрд. дол. США за запозиченнями від іноземних кредиторів [3].

Результатом «активної співпраці» з МВФ можна вважати і закріплення НБУ в основних засадах монетарної політики умов застосування режиму гнучкого («плаваючого») валютного курсу [4].

Результат впровадження – цінова нестабільність (залежність від імпорту та «доларового» еквіваленту обміну). До того ж, режим волатильного курсоутворення збільшує ймовірність прояву системних ризиків і не сприяє покращенню фінансово-економічних відносин в країні. Що в підсумку, призводить до девальвації гривні та втрати нею статусу єдиної розрахункової грошової одиниці на території країни. Фактично, в Україні доводиться говорити про панування доларизації та експансію вільноконвертованих валют.

Продовжуючи розгляд грошово-кредитного вектору економічного розвитку України, варто вказати на ще дві його компоненти – вартість кредитних ресурсів та рівень інфляції. Перша, визначає доступність додаткових фінансових ресурсів для суб'єктів реального сектору економіки.

Рівень облікової ставки НБУ встановленої з вересня 2018 року – 18,0 % річних [4].

Таким чином, на сьогодні – це мінімальний рівень вартості фінансових ресурсів, що можуть бути придбані банками України в НБУ та спрямовані для фінансової підтримки підприємств різних сфер економіки (в першу, чергу з чітко вираженим сезонним фактором виробництва).

Другий елемент грошово-кредитної складової забезпечення розвитку реального сектору економіки України та соціально-економічних умов життєдіяльності населення – рівень інфляції та масштабність грошової маси. В своїй політиці НБУ відмовився від цінових орієнтирів, а зацентрував свої зусилля на таргетуванні інфляції.

Досить часто інфляція називається причиною більшості економічних проблем України. Але ж помірна інфляція не може вважатися проблемою, а швидше навпаки – це необхідний компонент економічного розвитку країни макроекономічного походження.

Помірне значення рівня інфляції є виваженим чинником для оживлення платоспроможності та купівельної спроможності економічних суб'єктів і домашніх господарств. Свого часу, відомий економіст Дж. М. Кейнс рекомендував використовувати інфляційну складову великим країнам для виходу зі стану «великої депресії».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Максименко С. Д. Особистість починається з любові / С. Д. Максименко // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 9. – С. 1-8.
2. Ковальчук Т. Економіка України : рух вперед чи до минулих епох? / Трохим Ковальчук // Банківська справа. – 2018. – №1-2. – С. 3-10.
3. Ковальчук Т. Міжнародний валютний фонд : фінансовий розпорядник чи політико-економічний поневолювач? / Трохим Ковальчук // Банківська справа. – 2017. – № 3. – С. 3-15.
4. Національний банк України – офіційне Інтернет-представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.